

Número 2, març 1999

Informe de la 64a IFLA General Conference (Amsterdam, agost 1998)

Assumpció Estivill i Concepció Miralpeix

Universitat de Barcelona. Escola Universitària de Biblioteconomia i Documentació

estivill@fbd.ub.es; miralpei@fbd.ub.es

La conferència anual de l'IFLA del 1998 s'ha celebrat a Amsterdam entre els dies 15 i 22 d'agost. La inauguració oficial tingué lloc el dilluns 17 d'agost, però el dissabte anterior ja hi hagueren les reunions dels comitès permanents dels distints grups de l'IFLA, i el diumenge se celebraren diversos seminaris de treball i s'inaugurà la fira de productes i serveis.

Com sempre que l'organitza un país europeu, la conferència d'enguany ha tingut un nombre molt alt de participants. Les darreres xifres apunten un total de 3.328 assistents —inclosos acompanyants, voluntaris, expositors, visitants de l'exposició i els mateixos expositors. Tots els participants han compartit una setmana intensa de treball en la qual s'ha passat revista a la feina feta durant l'any, s'han repassat els projectes engegats, se n'han iniciat de nous i s'han presentat nombrosos treballs tant teòrics com pràctics. El tema general del congrés, «On crossroads of information and culture», ha estat l'eix vertebrador de les distintes sessions.

Entre les sessions obertes de les diverses divisions, seccions i taules rodones de l'IFLA, les reunions dels comitès permanents de les distintes seccions, les reunions dels nombrosos grups de treball que funcionen en les seccions, etc., hi ha hagut un total de 213 reunions professionals. És impossible, doncs, donar un panorama general de tots els aspectes del congrés. Pels interessos professionals i la participació en grups de l'IFLA de les persones que signen l'informe, aquest se centra sobretot en les activitats organitzades per les seccions de Catalogació i d'Educació i Formació. Tanmateix, també es resumeixen altres activitats a les quals s'assistí.

La memòria s'organitza en els apartats següents:

1. Sessions obertes de seccions i divisions
2. Seminaris de treball
3. Reunions del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació
4. Sessions inaugural i de cloenda

1. Sessions obertes de seccions i divisions

A les sessions obertes de les seccions de l'IFLA s'hi presenten treballs — tres o quatre— que en general van seguits d'un diàleg o debat. Les sessions obertes de les divisions consisteixen normalment en la presentació de la memòria dels projectes i activitats engegats i a repassar les activitats organitzades per al congrés per cada una de les seccions de la divisió. A continuació s'informa de la sessió oberta de la Divisió de Control Bibliogràfic —que aplega les Seccions de Catalogació, Bibliografia, i Classificació i Indexació— i de les sessions organitzades per les seccions següents: Adquisicions i Desenvolupament de la Col·lecció, Biblioteques al Servei de Persones amb Discapacitats, *Copyright* i Altres Qüestions Legals, Audiovisuals i Multimèdia, Educació i Formació, Catalogació i Bibliografia.

1.1 Sessió oberta de la Divisió de Control Bibliogràfic

Ingrid Parent, presidenta de la Divisió, repassà l'estructura de la Divisió i explicà les sessions i seminaris de treball organitzats per al congrés per les seves seccions. Seguidament presentà la International Conference on National Bibliographic Services —a la qual s'assisteix per invitació— que tindrà lloc al mes de novembre a Copenhaguen. Aquesta conferència, que té l'objectiu de continuar la que tingué lloc a París el 1977, està organitzada per la Divisió de Control Bibliogràfic de l'IFLA i la Conference of Directors of National Libraries.

Marie France Plassard, secretària de la Divisió, en féu l'informe de les activitats anuals: els seminaris de treball sobre control bibliogràfic i UNIMARC organitzats a Kuala Lumpur, Frankfurt, Mèxic i Vilnius; la publicació en la web de l'IFLA del format UNIMARC concís i de les *UNIMARC guidelines*; el projecte de publicar en el web tot l'*UNIMARC manual* abans del 1999; l'elaboració d'un estudi enquesta sobre els usuaris d'UNIMARC, i les publicacions de la Divisió —*Functional requirements for bibliographic records* (München: Saur, 1998), *An annotated guide to current national bibliographies*, 2n ed. (München: Saur, 1997) i els números del 1998 de la revista *International cataloguing and bibliographic control*.

Barbara Tillet, cap del projecte Minimal Level Authority Record (MLAR), n'explicà els objectius: identificar un conjunt mínim d'elements essencials de dades per als registres d'autoritats en línia de noms personals, noms d'entitats i títols uniformes (omeses les publicacions seriades i els encapçalaments de matèries); aquests registres d'autoritats haurien de ser disponibles a través d'Internet. Acabada la revisió mundial de l'esborrany de l'informe elaborat pel grup de treball, estan pendents de revisió els darrers comentaris rebuts. Així mateix, cal analitzar la inclusió de l'element *nacionalitat* com a element obligatori i reprendre el tema de l'ISADN (International Standard Authority Number). El grup aprofitarà el congrés per enllestir diverses qüestions pendents i preparar el document per a la seva darrera revisió.

A continuació prengué la paraula François Bourdon per parlar del projecte BIBLINK, finançat per la Comissió Europea i en el qual participen les biblioteques nacionals del Regne Unit, França, els Països Baixos, Espanya i Noruega; les biblioteques de la Universitat Oberta de Catalunya i d'Ukoln al Regne Unit, i diversos editors europeus —Oxford University Press, BOE, Chadwyck-Healey, Microsoft-France, El País, etc. Els objectius del projecte són: desenvolupar i millorar els serveis bibliogràfics nacionals sobre recursos electrònics, recollir informació bibliogràfica abans de la publicació dels documents, millorar els registres bibliogràfics, identificar documents electrònics i desenvolupar nous mètodes de treball amb els editors de documents electrònics. El novembre de 1997 acabà la primera fase del projecte que consistí en la definició d'un procés per intercanviar dades

bibliogràfiques entre editors i biblioteques nacionals i en l'establiment d'un conjunt d'elements de metadades. La segona fase del projecte, que s'inicià el juny de 1998 i acabarà el març de 1999, consisteix en el desenvolupament d'un prototip que s'instal·larà a cada biblioteca nacional. Hi ha informació del projecte a: *Biblink* [en línia]. Telematics for Libraries, European Commission, last updated: 24-Sep-1998. <<http://hosted.ukoln.ac.uk/biblink/>> [Consulta: 15 des. 1998].

Un altre projecte europeu que es presentà a la sessió fou el Multilingual Thesaurus for European National Libraries. Hi col·laboren les biblioteques nacionals del Regne Unit, França, Alemanya, Suïssa, Bèlgica i Itàlia. Al final del 1998 es tindrà un tesaurus trilingüe —anglès, francès i alemany— que partirà de l'anàlisi de l'LCSH, el Rameau i l'SWD (és a dir, de les llistes d'autoritats de la Library of Congress, la Bibliothèque nationale de França i la Deutsche Bibliothek). L'ampliació del tesaurus a altres llengües dependrà de l'interès que susciti el projecte.

Les darreres presentacions anaren a càrrec de responsables del comitè tècnic d'ISO TC46, de la *Universal decimal classification* (UDC), de la *Decimal classification* (DC) i de la *Library of Congress Classification* (LCC). Els representants dels tres sistemes de classificació exposaren l'estat actual de les classificacions respectives. Destaca l'edició per a Windows de la DC i les moltes traduccions actualitzades que s'estan preparant d'aquest sistema —entre elles l'espanyola. D'altra banda, el TC/46 d'ISO també està treballant en la revisió de diverses normes relacionades amb biblioteques: ISO 7154/1984, sobre regles d'ordenació, i ISO 2146/1988, sobre directoris de biblioteques, arxius i centres de documentació i les seves bases de dades —els esborranys de les revisions es poden trobar a l'adreça electrònica següent: <<http://www.nlc-bnc.ca/iso/tc46cs9/index.htm>>. Des del TC46 també es féu una presentació dels diversos números internacionals normalitzats. Es destacaren els beneficis que s'obtenen amb l'ús d'aquests números i s'explicà l'estat de desenvolupament dels més recents: ISRN (International Standard Report Number); DOI (Digital Object Identifier), per a documents Internet; ISWC (International Standard Work Code), per a la identificació d'obres a nivell de títol; ISAN (International Standard Audiovisual Number), que està gairebé enllestit, i ISIL (International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations), per al qual hi ha una proposta en estudi.

1.2 Secció d'Adquisicions i Desenvolupament de la Col·lecció

El tema general de la sessió era «Building a digital library: methods and issues». S'hi presentaren cinc treballs. El primer de Sonia Zillhardt, «Bibliotheca Universalis: a G-7 global information Society Pilot Project», incidia en un projecte europeu que té l'objectiu de donar accés a través de xarxes a l'herència cultural del món. Per al projecte s'aprofiten els programes de digitalització de diverses biblioteques nacionals. Si bé els inicis de la Bibliotheca Universalis es remunten al 1995, la seva formació encara està en la fase pilot. Al final del 1998 possiblement hi haurà un acord formal per desenvolupar-lo.

Relacionat també amb la formació de biblioteques digitals, Catherine Petit, de la Bibliothèque nationale, França, explicà el sistema de numeració que la biblioteca ha desenvolupat per numerar les col·leccions digitals. El sistema s'ha aplicat al projecte de digitalitzar la col·lecció GALLICA.

Trix Bakker, de la Koninklijke Bibliotheek de la Haia, presentà els diversos projectes de biblioteques digitals que hi ha endegats als Països Baixos, tant

en l'àmbit nacional com local. En l'àmbit nacional destaca un projecte pilot per desenvolupar el dipòsit legal dels documents electrònics i el projecte WebDOC. En aquest darrer hi han col·laborat Pica, diverses biblioteques de recerca holandeses, americanes i alemanyes, i alguns editors comercials. WebDOC, que ja està en fase operativa, es posà en marxa per garantir l'accés de l'usuari a documents electrònics de text complet. Les biblioteques i editors que participen en el projecte mantenen els textos electrònics en els seus servidors però hi ha un catàleg central en el servidor de Pica —WebCAT. Part dels documents ressenyats a WebCAT són d'accés gratuït.

James G. Neal, autor de la ponència «The digital imperative: building the electronic library of the future», tractà de manera esquemàtica les qüestions que s'han de tenir en compte en bastir col·leccions digitals, sobretot el canvi revolucionari que significa l'elaboració d'aquestes col·leccions i el facilitar-los l'accés —tant en la forma i en els procediments de treball, com en l'estructura de l'espai i els serveis que permeten oferir— i la necessitat que les biblioteques adoptin un paper de líders en el desenvolupament de col·leccions digitals.

El darrer treball, de Lars Bjørnshauge, versava sobre el desenvolupament de col·leccions de revistes digitals i apuntava els problemes a què han de fer front sobretot les biblioteques universitàries per donar accés a aquests nous materials: restriccions pressupostàries, cost de l'equipament, etc. L'establiment de consorcis de biblioteques és, segons l'autor, una bona fórmula per aconseguir que les biblioteques consorciades puguin oferir més serveis als seus usuaris sense haver-ne d'augmentar els costos. Els programes de formació de biblioteques electròniques —que sovint parteixen de biblioteques nacionals i de recerca— també poden ajudar a millorar els serveis a l'usuari. Amb la biblioteca electrònica s'obren noves oportunitats de cooperació entre biblioteques. Tanmateix, també hi ha un aspecte que de moment ha passat desapercbut però que es pot accentuar en el futur; és el fet que les biblioteques passin a competir entre elles en convertir-se en centres d'obtenció de documents electrònics.

1.3 Secció de Biblioteques al Servei de Persones amb Discapacitats

A la sessió es presentaren tres treballs, dos dels quals versaven sobre l'interès i les aplicacions de les noves tecnologies com a suport en els serveis a persones amb disminucions. La primera ponència, amb el títol «De las nuevas tecnologías de la información y de la discapacidad», va anar a càrrec de Teresa Pagès, bibliotecària de la Xarxa de Biblioteques Populars de la Diputació de Barcelona. A més d'assenyalar les possibilitats de les noves tecnologies per a l'accés dels disminuïts a la informació i d'encoratjar-ne l'exploració, l'autora presentà un projecte pràctic d'accés a Internet per a discapacitats visuals que ja s'ha experimentat a la biblioteca Can Castells. Joseph D. Hendry presentà la segona ponència, «The contribution of public libraries to thighter education opportunities for the socially and ecomomically deprived in rural societies», el títol de la qual resumeix molt bé el seu contingut. Finalment, la tercera aportació retornava al tema de les noves tecnologies, amb una reflexió a càrrec de Ralf Beekveldt sobre «Technology: friend or foe?»

1.4 Copyright i Altres Qüestions Legals

En el Congrés de l'IFLA del 1998 s'aprovà la creació d'un comitè que vigilés i prengués iniciatives en qüestions de *copyright* i matèries relacionades

amb la propietat intel·lectual. En els darrers anys, i com a conseqüència del desenvolupament dels recursos electrònics i de la seva transmissió a través de xarxes, aquest tema ha centrat l'interès de diversos organismes internacionals. El grup de *copyright* de l'IFLA es reunia per primera vegada a Amsterdam; per això, la seva sessió oberta va ser planificada per presentar els objectius del comitè, els seus membres i els plans de treball, i per recollir idees del públic assistent. Fou una sessió interessant, sobretot per al comitè, que va poder comprovar l'interès que el tema desperta i recollir propostes de col·laboració de diversos grups internacionals ja organitzats que també tracten aspectes del *copyright*.

1.5 Secció d'Audiovisuals i Multimèdia

El lema de la reunió, molt dominada per professionals holandesos, era «Audiovisual and multimedia services for the users». S'hi presentaren cinc ponències. La primera va anar a cura de Monika Cremer, que va presentar un estudi comparatiu de les pàgines web de diverses biblioteques. Les dues ponències següents van dibuixar el panorama dels audiovisuals als Països Baixos. Robert Egeter i Van Kuyk es van centrar en la presentació, l'estructura i els projectes del Nederlands audiovisuele archief (Arxiu Audiovisual dels Països Baixos), mentre que John Valk va explicar la influència dels materials no-libre a les biblioteques públiques d'aquell país, des d'una perspectiva històrica i actual, sobretot a partir d'estadístiques de presència i consulta d'aquests materials. El cobrament per al servei de préstec dels audiovisuals a les biblioteques públiques, força implantat als Països Baixos, va despertar especial interès en el debat.

Les dues aportacions estrangeres van anar a càrrec de la italiana Carla Maria Sotgiu que presentà el nou projecte per millorar els serveis a l'usuari i la preservació de la col·lecció de la Discoteca di Stato de Roma, i de Joyce Agalo, de Kenya, que parlà de l'ús creixent dels audiovisuals i multimèdia a la biblioteca nacional i a les universitàries del seu país.

1.6 Secció d'Educació i Formació

La presidenta de la Secció informà de les seves activitats, en especial del projecte d'elaboració d'uns nous estàndards per a escoles de biblioteconomia i documentació, i féu una crida als assistents per recollir materials dels diferents països sobre estàndards nacionals d'aquestes escoles.

El lema de la reunió era «Library and information science education and the electronic environment». La primera ponència la desenvolupà Denis F. Reardon, de la School of Information Studies (University of Central England, Birmingham) que amb el títol «Knowledge management: the discipline of information and library science professionals» presentà els eixos centrals d'un programa de formació centrat en la gestió del coneixement.

Finalment, un equip de tres professors britànics, Chris Hart, Michael Shoolbred i David Butcher, presentà la darrera ponència, «The bibliographic structure of fan information». Un tema absolutament diferent i que es podria qualificar de marginal: es tracta d'un estudi sobre l'estructura bibliogràfica de la literatura que generen els fans (seguidors de cantants, grups musicals, etc.) que fins ara era essencialment impresa i que ha canviat radicalment amb la irrupció d'Internet. Es presenten dos casos, un sobre música popular i un altre sobre *Star Trek*.

1.7. Secció de Catalogació

Els treballs que es presentaren a la sessió de la Secció de Catalogació organitzada sota el lema general «Library catalogues: responding to users needs» van ser quatre. I com que les necessitats actuals dels usuaris passen pels recursos electrònics, la sessió s'obrí amb el treball de Stefan Gradman, de Pica, «Cataloguing vs. metadata: old wine in new bottles?». L'autor analitzà les diferències fonamentals entre les metadades — pensades per a recursos electrònics— i la catalogació tradicional, el context en què s'usen els dos sistemes, i la relació entre metadades, els objectes que aquestes registren i el registre catalogràfic. Tot i que sovint es fan analogies entre els sistemes de metadades i els registres bibliogràfics, Gradman deixà clara la seva opinió que la funció de cada un d'aquests sistemes està ben diferenciada i que els bibliotecaris han de seguir el desenvolupament i l'evolució dels sistemes de metadades perquè això els ofereix la possibilitat de redefinir el seu paper en el paradigma emergent de la informació digital.

Ralph Manning, president del Joint Steering Committee for Revision of AACR (JSCAACR), traçà en el treball «The Anglo-American cataloguing rules and their future» les línies de cooperació que el món angloamericà ha seguit en matèria de catalogació des de mitjan segle passat, i se centrà sobretot en el desenvolupament del codi catalogràfic actual —les *Anglo-American cataloguing rules*. Manning anuncià per al 1998 la publicació d'una nova edició revisada d'aquest text que incorporarà les esmenes publicades, en fullet a part, el 1993 i les que el JSCAACR ha aprovat des d'aquella data. La nova edició es publicarà, per primera vegada, en format imprès i en format electrònic. L'autor també destacà que, paral·lelament a la preparació de la nova edició de les AACR, s'ha iniciat un procés de revisió molt més profund que parteix de les recomanacions finals de la International Conference on the Principles and Future Development of AACR (Toronto, 1997). I si bé s'han iniciat accions per dur a terme totes les recomanacions, el treball actual se centra sobretot en dues de les recomanacions: a) emprendre una anàlisi lògica dels principis i estructures en què es basen les AACR, i b) reexaminar el concepte de *serialitat* perquè també inclogui les publicacions dinàmiques o en curs de publicació (*ongoing publications*), que no estan ben representades per la definició actual de *publicació en sèrie*. Tom Delsey és l'autor de l'anàlisi dels principis i estructures del codi que ja està publicat¹. Jean Hiron i Crystal Graham estan treballant en la redefinició de *serialitat*; la seva proposta estarà enllestida la primavera del 1999. Els treballs que es fan al voltant de les AACR es publiquen en la web del JSCAACR a l'adreça següent: <<http://www.nlc-bnc.ca/jsc/>>.

En nom d'un grup de treball de l'European Library Automation Group (ELAG), Peter Noerr presentà l'estudi «User benefits from a new bibliographic model: follow-up of the IFLA Functional requirements study» signat per Dan Matei i ell mateix. Després d'explicar breument el model bibliogràfic que es desprèn de l'estudi, Noerr enumerà i justificà els beneficis que la seva aplicació pot significar per a l'usuari final — visualitzacions més senzilles, catàlegs jerarquitzats i adaptats a la regió, cultura o llengua de l'usuari, integració d'altres mitjans, etc.—, i els avantatges que pot representar per al personal tècnic —més capacitat per compartir la catalogació i per traduir dades, control de les autoritats directe i més senzill, possibilitat de gestionar informació de *copyright* a nivell d'obra i d'expressió, etc.

Finalment, Thierry Giappiconi exposà el treball «Accès en ligne du public et gestion des ressources documentaires, un rôle nouveau pour les fichiers

d'autorités des agences bibliographiques nationales dans les catalogues locaux: l'experience de la Bibliothèque publique de Fresnes.» Aprofitant que la biblioteca municipal de Fresnes estrenarà un nou local la primavera del 1999, es decidí reestructurar també el treball tècnic i treure el màxim profit de la catalogació feta per la Bibliothèque nationale. S'explica amb detall el procés mitjançant el qual la catalogació local serà substituïda per registres de la *Bibliographie nationale française* i els seus fitxers d'autoritats.

1.8 Secció de Bibliografia

El contingut d'aquesta sessió també s'estructurà en quatre treballs aplegats sota el tema genèric «Trends in Bibliography». Kees van den Berg, de la Koninklijke Bibliotheek de la Haia, exposà el tema «Bibliographic control in the Netherlands», que se centrà en els aspectes següents: establiment, el 1974, del dipòsit legal i el seu funcionament voluntari sense que hi hagi — com passa a la majoria de països— una llei que el reguli; funcionament actual i antecedents de la bibliografia nacional en curs de publicació i els seus diversos subproductes; producció de la bibliografia nacional retrospectiva; les funcions del Centre for Bibliography; la catalogació compartida i el catàleg col·lectiu dels Països Baixos.

Anne M. Hasund Langballe, de la Universitetsbiblioteket i Oslo, presentà el dipòsit legal i control de publicacions seriades electròniques d'accés remot a la Nasjonalbiblioteket de Noruega en el treball titulat «Remote access electronic serials and the National Library of Norway». Després d'uns anys d'experiència amb el dipòsit legal d'aquest tipus de material, la biblioteca duqué a terme un estudi que mostrà alguns dels problemes que presenta el control d'aquestes publicacions: de 299 publicacions seriades en línia registrades en la bibliografia nacional danesa entre l'octubre de 1994 i el novembre de 1997, va ser impossible trobar a Internet 74 dels títols; probablement, també havien deixat de publicar-se 53 títols més, ja que no se'n trobaren números recents. A més, també es constatà que l'ús de designacions numèriques i cronològiques és menys formal en el cas de les revistes electròniques d'accés remot que en el de les impreses; sovint és difícil saber si s'ha publicat un número nou. Com a conclusions de l'estudi, Langballe destacà dos punts: en primer lloc, cal fer comprovacions freqüents dels URL de les publicacions seriades d'accés remot i no n'hi ha prou a fer-les mitjançant motors de recerca; en segon lloc, el dipòsit legal d'aquests materials no es pot basar en l'accés al servidor de l'editor, ja que aquest no n'assegura la permanència i sovint l'únic que queda a Internet és un registre bibliogràfic que només deixa constància de l'existència prèvia d'aquell títol.

Les dues darreres presentacions tingueren un interès més limitat, ja que es tractà d'un informe del projecte CoBRA-Metric, finançat per la Unió Europea, sobre estadístiques que es poden obtenir de bibliografies nacionals i de la ressenya de l'obra *International bibliography of bibliographies in library and information sciences and related fields*. Vol. 2, 1979-1990 (München: Saur).

2. Seminaris de treball

Tradicionalment, dins l'estructura tant fermament establerta del congrés anual de l'IFLA, els seminaris de treball es concentren el dijous, el mateix dia en què es programen les visites a biblioteques. Excepcionalment, enguany també es programaren seminaris per al diumenge, 16 d'agost. A

continuació es resumeixen quatre seminaris organitzats per les seccions de Catalogació, Educació i Formació, Biblioteques Nacionals, i Publicacions Seriadades en col·laboració amb el programa UAP (Disponibilitat Universal de Publicacions).

2.1 Seminari de la Secció de Catalogació: ISBD(ER)

L'objectiu central del seminari era presentar el text ISBD(ER) que es publicà ara fa un any. S'hi exposaren set treballs que tractaren aspectes generals i específics de la norma, així com problemes concrets de la seva aplicació a tipus determinats de documents electrònics. També s'hi tractà l'impacte internacional de la ISBD(ER).

John Byrum, de la Library of Congress i president del grup de revisió de la ISBD(CF), explicà el procés de revisió i les diferències fonamentals entre el text revisat i la ISBD(CF). A continuació exposà el següent treball —d'Ann Sandberg-Fox, editora del text ISBD(ER)—, que explicava amb detall i amb exemples els canvis introduïts en la ISBD(ER) amb relació a la ISBD(CF). També dins del tema de la ISBD(ER), Sten Hedberg, de la Uppsala universitetsbibliotek, féu una sèrie d'observacions crítiques i argumentades a les designacions específiques de material que la norma emprà en diverses zones de la descripció. Lynne Howarth, professora de la University of Toronto, analitzà a través dels resultats d'una petita enquesta, l'impacte internacional —prou limitat fins ara— que ha tingut aquest text normatiu.

La resta de treballs presentats tractaven aspectes més concrets del tema central del seminari. Mirna Willer, de la Nacionalna i sveuèlisna biblioteka (Biblioteca Nacional i Universitària de Croàcia) i presidenta del Permanent UNIMARC Committee de l'IFLA, presentà els canvis introduïts, el març de 1998, en la segona edició del format bibliogràfic UNIMARC per adequar la codificació de la informació relativa als recursos electrònics al text ISBD(ER). Eeva Murtomaa, de la Helsingin yliopiston kirjasto (Biblioteca Nacional i Universitària de Helsinki), analitzà la ISBD(ER) tenint en compte el model emprat en el treball *Functional requirements for bibliographic records*. Finalment, Maria Witt, de la Médiathèque de la Cité des sciences et de l'industrie, París, explicà l'aplicació, a la seva biblioteca, de la ISBD(ER) a la catalogació dels CD-ROM.

2.2 Seminari de la Secció Educació i Formació i reunió anual de l'EUCLID

Aquest seminari va tenir lloc a la Universiteit van Amsterdam i fou coordinat per la Hogeschool van Amsterdam (Escola Politècnica d'Amsterdam), on s'imparteixen estudis de biblioteconomia a nivell preuniversitari.

Prèviament a les sessions del seminari, va tenir lloc la reunió anual de l'EUCLID. Es comptà amb la presència dels membres de la Junta presidida per Ole Harbo, de la Danmarks biblioteksskole, que féu un breu resum de les activitats de l'associació. El tema central fou la renovació de la Junta. Ian Johnson, de la School of Librarianship and Information Studies de la Robert Gordon University d'Aberdeen fou escollit nou president de l'EUCLID.

El professor Albert K. Boekhorst presentà el seminari en nom de la Universiteit van Amsterdam. Tot seguit va tenir lloc la intervenció de Leo van Zoenque, que exposà els resultats d'un estudi de la universitat mateixa sobre la situació a Holanda del desenvolupament de la professió. Un

estudiant parlà del programa d'estudis que seguia, en especial dels aspectes pràctics de la formació.

A continuació s'entrà en la segona part del seminari, dedicada a tractar el tema de la reciprocitat de qualificacions. Peter Blok va llegir un informe sobre l'ECTS, un sistema establert per la Comissió Europea per a la reciprocitat de qualificacions entre diferents programes curriculars, que s'ha presentat i que s'està utilitzant ja en alguns programes d'intercanvi internacional, com ara els programes Erasmus i Sòcrates.

Tot seguit s'organitzà una sessió en grups de treball sobre els problemes de correspondència i reciprocitat entre continguts, mètodes de treball i avaluació en els diferents programes de formació universitària del nostre àmbit. S'exposaren públicament les conclusions de cada grup. Globalment s'assenyalaren com a dificultats principals per a l'establiment de marcs de reciprocitat les diferències entre els currículums, els mètodes de treball, els sistemes d'avaluació i les dificultats lingüístiques.

2.3 Seminari de la Secció de Biblioteques Nacionals

El tema central del seminari fou el dipòsit legal dels materials electrònics. Aquest és un aspecte del tractament d'aquests materials que pertoca directament a les biblioteques nacionals, però que té força interès per a un públic molt més ampli; per això, aquesta sessió fou molt concorreguda.

Brian Lang, de la British Library, exposà un resum d'un informe preparat per a la Conference of Directors of National Libraries (CDNL) que s'ha preocupat de saber quines accions cal emprendre a llarg termini. Destacà que cal convèncer els governs de la seva responsabilitat per assegurar l'accés futur a aquests materials i que, per aconseguir-ho, cal que dictin les normes legals necessàries. Mencionà el grup CoBRA, que ha establert un fòrum de discussió entre bibliotecaris i editors i que té tot el suport de la CDNL.

Els tres treballs següents se centraren en casos concrets de dipòsit legal en tres països diferents: els Estats Units, Suècia i els Països Baixos. En tots tres s'explicaven els antecedents de la legislació o de la pràctica actual, els principals problemes que cal resoldre —inclosos els d'emmagatzematge— i projectes concrets de dipòsit i emmagatzematge de col·leccions nacionals especials de recursos electrònics. Finalment es presentà l'experiència de la National Library of Australia, que encara no té cap disposició sobre el dipòsit legal de publicacions electròniques però que està treballant en aquesta àrea.

2.4. Seminari de la Secció de Publicacions Seriades en col·laboració amb el programa central UAP (disponibilitat universal de publicacions)

Aquest seminari es reuní per tractar del tema dels catàlegs col·lectius. En primer lloc es presentà una base de dades nacional alemanya de publicacions seriades que aplega els fons de 4.500 biblioteques (la majoria d'Alemanya). La base de dades inclou 940.000 registres bibliogràfics i 4,5 milions de registres de fons. H. Walravens explicà els objectius principals d'aquesta eina —catalogació compartida i obtenció de documents—, els procediments per introduir-hi registres, els trets que la diferencien d'altres productes similars, i els formats en què és disponible —microfilm, CD-ROM i en línia a través d'Internet.

La segona ponència, a càrrec de Carrol D. Lunau de la National Library of Canada, consistí en la presentació d'un projecte pilot de catàleg col·lectiu virtual. Aquest projecte provà l'ús del protocol Z39.50 per connectar catàlegs dispers de biblioteques diverses i emular, així, un catàleg col·lectiu. Si bé aquest catàleg es mostrarà efectiu per a la catalogació per còpia, també es comprovà que cal esperar que el *software* millori per poder explotar més adequadament les funcions de recerca i recuperació i per poder exportar i visualitzar els fons individuals. S'espera que en un període de dos o tres anys aquests catàlegs col·lectius virtuals puguin fins i tot ampliar les capacitats dels catàlegs col·lectius tradicionals.

Suzanne Ward, de la British Library, explicà amb detall i molt tècnicament, una experiència similar a l'anterior que s'està duent a terme a Europa, l'anomenat projecte UNlverse. Aquest projecte ha consistit a desenvolupar una demostració d'un catàleg col·lectiu virtual que també es basa en l'ús del protocol Z39.50 per consultar en paral·lel una sèrie de bases de dades independents. En aquest experiment, finançat per la Unió Europea, hi participen biblioteques de tot Europa i productors de *software*. Acabada la fase de desenvolupament del producte, el mes d'octubre de 1998 comença la fase de demostració. A l'adreça següent hi ha informació sobre UNlverse: <<http://www.fdggroup.co.uk/research/universe>>.

John Godber, del Royal Institut for the Blind, del Regne Unit, explicà un catàleg col·lectiu que integra materials en sistema Braille i audiovisuals i parlà dels diversos problemes que s'han hagut de solucionar per solucionar-lo: harmonitzar les pràctiques de diversos països, adaptar-lo a usuaris amb problemes de visió, tractar qüestions relatives al *copyright* i a llicències, etc. També féu referència al manteniment d'aquest catàleg que, en el futur, estarà disponible al WWW.

El seminari acabà amb la ressenya que féu Sara Gould, del programa UAP de l'IFLA, de la primera edició d'un directori de catàlegs col·lectius que l'IFLA ha publicat a IFLAnet: *Directory of union catalogues* [en línia], IFLA Universal Availability of Publications (UAP) Core Programme, last record update: May 25, 1998. <<http://www.ifla.org/VI/2/duc/>> [Consulta: 8 set. 1998]. Aquest catàleg de catàlegs col·lectius inclou catàlegs nacionals i internacionals, actuals, de qualsevol matèria —tant generals com específics— i de qualsevol tipus de material. Entre les moltes característiques del directori destaca el fet que dóna accés directe als catàlegs col·lectius que es poden consultar a Internet.

3. Reunions del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació

Durant els dies del congrés, el Comitè Permanent de la secció de Catalogació es reuní el dissabte 15 d'agost i el divendres 21 d'agost. L'agenda d'aquestes reunions, força plena, incloïa els afers interns de la secció, informes diversos, la revisió del treball dut a terme pels diversos grups que tenen projectes en marxa, la revisió del programa a mig termini de la secció, i la preparació dels dos congressos següents —a Bangkok i Jerusalem.

Després de l'aprovació de les actes del congrés del 1997 a Copenhagen, Ingrid Parent, presidenta de la Secció, informà d'assumptes generals del funcionament del congrés i la seva avaluació, del butlletí de la Secció, *ScatNews*, i del pressupost que té assignat la Secció. D'altra banda, Maria Witt, secretària de la Secció, explicà el programa previst per a la sessió oberta de la Secció i la disponibilitat de les traduccions en alemany, anglès, espanyol i francès de tots els treballs que s'hi presenten. En aquest apartat

d'informes, Marie France Plassard, secretària de la Divisió de Control Bibliogràfic, féu el resum de les activitats d'aquesta divisió —seminaris organitzats i previstos, reunions, publicacions, etc.—, i John Byrum, de la Library of Congress, explicà el contingut del seminari de treball que ha organitzat per a la Secció sobre la ISBD(ER). Tant de les activitat de la Divisió de Control Bibliogràfic com d'aquest seminari se n'ha parlat amb més extensió més amunt.

Pel que fa als grups de treball que funcionen dins de la Secció de Catalogació —que tingueren diverses reunions de treball aprofitant el congrés— i als projectes que hi ha endegats, es presentaren els informes següents: ISBD(ER), ISBD Review Group, ISBD(S), Guidelines for OPAC Displays, Anonymous Classics, International Conference on National Bibliographic Services, GARE, Form and Structure of Corporate Headings i Metadades. A continuació es fa un resum de la tasca realitzada dins d'aquests grups i projectes:

3.1 ISBD(ER)

Publicat el text de la ISBD(ER) ara fa un any, la tasca d'aquest grup és sobretot la de difondre i explicar el text. John Byrum i Anne Sandberg-Fox, president del grup i editora del text respectivament, han publicat diversos articles encaminats a aquest objectiu. John Byrum també ha estat l'encarregat d'organitzar el seminari sobre aquest tema en el marc del congrés.

3.2 ISBD Review Group

El grup s'ha marcat una sèrie de temes d'estudi i d'accions que cal emprendre. En destaquen els següents:

- Anàlisi de la ISBD(M) i la ISBD(S) a partir del model de l'estudi *Functional requirements for bibliographic records (FRBR)*. Alguns dels elements de dades dels esquemes d'aquestes ISBD no consten en el registre bibliogràfic bàsic establert en aquell estudi i, per tant, haurien de ser elements opcionals en les normes respectives. La revisió dels dos textos es farà en un termini curt.
- Publicació dels textos ISBD en la web de l'IFLA.
- Establiment d'un grup de treball per analitzar com s'han de tractar, des del punt de vista de la seva descripció, aquells recursos que participen de les característiques tractades en diverses ISBD (per exemple, una publicació en sèrie electrònica de mapes).

3.3 ISBD(S)

La revisió del text ISBD(S) començarà pròximament. El grup que se n'encarrega manté relacions amb el grup ISSN i amb el Comitè de Revisió de les AACR2. Durant el congrés han establert la metodologia de treball: s'han assenyalat i repartit entre els membres del grup set temes

fonamentals per discutir, i s'ha planificat una reunió per al mes de novembre en la qual es discutiran els set informes resultants de les anàlisis corresponents. Es preveu que la revisió del text —tot un repte vista la complexitat de les publicacions seriadades i el problema afegit de les versions electròniques— acabarà d'aquí a dos anys, el 2000.

3.4 *Guidelines for OPAC Displays*

El grup es creà en el congrés de l'IFLA del 1997. Martha Yee, experta en el tema dels catàlegs en línia, acceptà l'encàrrec del grup de redactar un text que servís com a base per a la discussió. L'esborrany, enllestit al mes de juliol, es discutí gairebé totalment en dues reunions intenses de treball durant els dies del congrés.

En les discussions del grup es comprovà la dificultat d'arribar a un consens per a unes directrius que han de regir les visualitzacions de catàlegs de cultures catalogràfiques diferents i de biblioteques molt diverses —des d'universitàries i de recerca fins a públiques i infantils. Tanmateix, després de la revisió d'Amsterdam, s'acordà tenir un esborrany enllestit per a la revisió mundial abans del final del 1998. Les directrius es presentaran oficialment en el proper congrés de l'IFLA.

Al llarg de l'any, els membres del grup s'han comunicat a través d'una llista de discussió creada amb aquest objectiu. La discussió del nou esborrany continuarà fent-se per aquesta via.

3.5 *Anonymous Classics*

El treball d'aquest grup s'inicià ja fa uns quatre anys, però ha estat aturat un temps. Després de la reunió que mantingué a Amsterdam, en la qual se solucionà el problema pendent de com tractar la literatura en llengües occitanes —en llista a part o dins de la literatura francesa—, s'espera que al final de l'any ja hi haurà una versió definitiva de la llista de clàssics anònims de les literatures europees.

3.6 *International Conference on National Bibliographic Services*

El Comitè de Catalogació col·labora en l'organització d'aquesta conferència que se celebrarà a Copenhaguen el mes de novembre de 1999. L'objectiu d'aquesta conferència internacional és revisar i posar al dia les recomanacions del 1977 per a les bibliografies nacionals i els serveis bibliogràfics nacionals. Per preparar la conferència es crearà una llista de discussió i una pàgina web que donarà accés als treballs que s'hi presentin.

3.7 *GARE*

Aquest grup de revisió de les *Guidelines for authority and reference entries* (GARE) es formà ara fa un any. Fins ara s'han integrat en el text original unes esmenes i ampliacions que hi havia pendents; també s'hi han incorporat exemples nous. Al final d'octubre el text refós circularà entre membres del grup i es completarà amb més exemples. La reunió del grup s'aprofità per cenyir el calendari d'actuacions.

3.8 Form and Structure of Corporate Headings

El grup, que té l'encàrrec de revisar la publicació *Form and structure of corporate headings*, havia ensopegat amb un dels problemes habituals quan es treballa en un context internacional: és difícil arribar a acords en el tema quan s'han de conjugar i consensuar directrius per a tradicions molt diferents. En la reunió que mantingueren durant el congrés s'arribà a l'acord de no fer un text normatiu i de partir del principi que, a l'hora d'establir la forma dels encapçalaments d'entitats, s'han de seguir les pràctiques de cada país i no es poden imposar estructures que, per a certes tradicions, poden ser artificials. El grup presentà un informe detallat del procediment que seguiran a partir d'ara —que començarà amb una categorització dels noms d'entitats i una recopilació d'exemples—, i anuncià l'acord d'encarregar a un assessor la redacció d'un esborrany de treball. Es preveu que el mes de març de 1999 es pugui enviar un document de treball als membres de la Secció.

3.9 Metadades

El grup de metadades —oficialment Working Group on the Use of Metadata Schemes— es formà durant el congrés d'Amsterdam i tingué una primera reunió de treball en la qual es decidí l'àmbit d'actuació. El grup es marcà els objectius següents:

- Proporcionar directrius a les biblioteques sobre quan s'han d'usar metadades.
- Comparar el registre bibliogràfic nacional bàsic amb els estàndards de metadades.
- Identificar els sistemes de metadades que s'estan emprant actualment i analitzar com es relacionen entre ells.
- Fomentar les relacions amb entitats i grups que treballen en l'àrea de les metadades (ISO TC 46, altres grups de l'IFLA, associacions de bibliotecaris, etc.).
- Crear una llista de discussió per a la comunicació dels membres del grup.
- Crear una pàgina web tan aviat com es disposi d'un esborrany de directrius per difondre el text i recollir comentaris.

Dins de l'agenda de l'Standing Committee de la Secció de Catalogació també se'n revisà el programa a mig termini. Per fer-ho, es partí dels objectius que hi ha marcats per als anys 1998 i 1999 i es relacionaren amb els treballs i projectes que s'estan duent a terme. Es veié que, per aconseguir tots els objectius, calia desenvolupar alguna acció per impulsar l'educació a distància.

Finalment els membres del comitè aportaren idees per als dos propers congressos. Possiblement a Bangkok hi haurà un seminari sobre registres en diverses llengües i escriptures; per al congrés de Jerusalem se'n preveu un altre sobre metadades.

4. Sessions inaugural i de cloenda

En general, quan no es tracta d'un any d'eleccions —i enguany no ho era—, les sessions d'inauguració i de cloenda acostumen a ser actes protocol·laris. Aquest any també ho van ser, però els organitzadors holandesos del congrés van saber alternar el protocol amb accions festives plenes d'imaginació, com la representació instantània de la *Ronda de nit* de

Rembrandt i d'una xarxa física i metafòrica teixida amb llana de colors que, en qüestió de minuts, enteranyinà tot l'auditori i els membres del congrés.

El discurs inaugural de Christine Deschamps, presidenta de l'IFLA, repassà les seves activitats de representació i les lliga amb la tasca de l'IFLA. També fou un discurs programàtic que establí, a partir de la seva experiència en el primer any de presidència, les prioritats que han de guiar els objectius generals de la institució: educació, comunicació i llibertat d'expressió i estandardització.

En la sessió de clausura, Sissel Nilsen, en representació del Consell Professional de l'IFLA, repassà els acords més importants presos i els projectes més destacats. Sissel posà de manifest l'èmfasi, evident en la majoria de les sessions del congrés, en els diversos aspectes dels materials electrònics i, a part d'alguns projectes ja mencionats en aquesta memòria, destacà els treballs següents que estan en curs d'elaboració: el manifest per a les biblioteques escolars i les directrius per a escoles de biblioteconomia, per a encapçalaments de matèria i per al desenvolupament de materials per a cecs.

¹ Tom Delsey, *The logical structure of the Anglo-American Cataloguing Rules-Part 1*. Joint Steering Committee for Revision of Anglo-American Cataloguing Rules, August 1998. <<http://www.nlc-bnc.ca/jsc/aacrdel.htm>> [Consulta: 15 des. 1998].